
OBSAH

Předmluva	11
DÍL I – POJEM A VÝVOJ PRÁVNÍ FILOZOFIE	13
1 Pojem právní filozofie	13
2 Vývoj právní filozofie	15
2.1 Vývoj přirozenoprávní filozofie	15
2.1.1 Sofisté	15
2.1.2 Platón	16
2.1.3 Aristoteles	17
2.1.4 Cicero	20
2.1.5 Tomáš Akvinský a teokracie	21
2.1.6 Recepce římského práva, glosátoři	23
2.1.7 Přirozenoprávní filozofie a učení v českých zemích	25
2.1.8 Přirozenoprávní škola 17. a 18. století	26
2.1.9 Konec přirozenoprávních teorií	31
2.2 Vývoj pozitivněprávní teorie	32
2.2.1 Právní exegeze ve Francii	34
2.2.2 Historickoprávní škola v Německu	34
2.2.3 Analytický právní pozitivismus v Anglii	36
2.2.4 Normativní teorie práva	38
2.2.5 Pokračovatelé teorií pozitivního práva	40
2.2.6 Marxistická koncepce práva	42
DÍL II – PRÁVO	44
1 Pojem a význam práva	44
1.1 Pojem práva	44
1.2 Význam práva	45
1.3 Právní vědomí	46
1.4 Právo a moc	47
1.5 Právo a morálka	48
1.6 Právo a spravedlnost	49
1.7 Právo a svoboda	51
1.8 Právo jako věda	52
1.9 Právo a stát	53
1.10 Typy právní kultury	53

2	Prameny práva	55
2.1	Obecně o soustavě pramenů práva	55
2.1.1	Psané a nepsané prameny práva	55
2.1.2	Normativní právní akty	56
2.1.3	Normativní smlouvy	57
2.1.4	Právní obyčej	58
2.1.5	Soudní precedenty	58
2.1.6	Obecné právní zásady	59
2.2	Prameny práva v ČR	60
2.2.1	Soustava pramenů práva v ČR	60
2.2.2	Normativní právní akty v ČR	60
2.2.2.1	Zákony a ústavní zákony	61
2.2.2.2	Legislativní proces	62
2.2.2.3	Zákonná opatření Senátu PČR	65
2.2.2.4	Podzákonné právní akty	66
2.2.2.5	Mezinárodní smlouvy	66
2.2.3	Rozhodnutí Ústavního soudu ČR	67
2.2.4	Sbírka zákonů a mezinárodních smluv	68
3	Právní normy	69
3.1	Pojem právní normy	69
3.2	Struktura právních norem	69
3.3	Druhy právních norem	72
3.4	Platnost a působnost právních norem	75
3.4.1	Časová působnost právní normy (účinnost)	76
3.4.2	Prostorová působnost právní normy	77
3.4.3	Osobní a věcná působnost právní normy	78
4	Systém práva	80
4.1	Právo mezinárodní a vnitrostátní	80
4.1.1	Mezinárodní právo	80
4.1.2	Vnitrostátní právo	82
4.2	Právo veřejné a soukromé	82
4.2.1	Právo veřejné	83
4.2.2	Právo soukromé	84
4.3	Právo hmotné a procesní	84
5	Orgány a právo Evropské unie	86
5.1	Orgány Evropské unie	86
5.2	Prameny práva Evropské unie	90
5.2.1	Členění pramenů práva Evropské unie	90
5.2.2	Vztah práva Evropské unie k právním řádům členských států Evropské unie	91

6 Právní poměry	93
6.1 Subjektivní právo	93
6.2 Právní poměry – pojem, předpoklady a prvky	94
6.2.1 Právní skutečnosti	95
6.2.1.1 Právní jednání	96
6.2.1.2 Protiprávní jednání (delikty)	103
6.2.1.3 Individuální právní akty konstitutivní povahy	105
6.2.1.4 Právní události	105
6.2.1.5 Čas jako právní skutečnost	105
6.2.1.6 Protiprávní stavy	109
6.2.2 Prvky právních poměrů	109
6.2.2.1 Subjekty právních poměrů	109
6.2.2.2 Obsah právních poměrů	113
6.2.2.3 Objekt právních poměrů	114
6.3 Druhy právních poměrů	115
6.3.1 Obecná charakteristika druhů právních poměrů	115
6.3.2 Soukromoprávní a veřejnoprávní poměry	116
6.3.3 Závazky	117
6.3.4 Absolutní majetková práva	117
6.4 Věcná práva.....	118
6.4.1 Pojem a charakteristika věcných práv	118
6.4.2 Právo vlastnické.....	120
6.4.2.1 Pojem vlastnického práva	120
6.4.2.2 Nabývání vlastnického práva	121
6.4.2.3 Obsah vlastnického práva	125
6.4.2.4 Omezení vlastnického práva.....	126
6.4.2.5 Ochrana vlastnického práva	128
6.4.2.6 Zánik vlastnického práva	129
6.4.3 Držba	130
6.4.3.1 Pojem držba	130
6.4.3.2 Vydržení	131
6.4.4 Spoluvlastnictví	131
6.4.4.1 Podílové spoluvlastnictví.....	132
6.4.4.2 Bytové spoluvlastnictví.....	134
6.4.4.3 Přídavné spoluvlastnictví	135
6.4.4.4 Společenství jmění.....	135
6.4.5 Práva k věci cizí.....	143
6.4.5.1 Zástavní právo	143
6.4.5.2 Zadržovací právo.....	150
6.4.5.3 Věcná břemena	152
6.4.6 Správa cizího majetku	156

6.4.6.1	Svěřenský fond	158
6.4.7	Právo stavby	158
6.4.8	Další věcná práva k věci cizí	158
7	Aplikace práva	160
7.1	Obecně o aplikaci práva	160
7.1.1	Proces aplikace práva	160
7.1.2	Individuální právní akty	161
7.1.3	Jiná činnost orgánů veřejné moci	162
7.1.4	Uvážení orgánu veřejné moci při aplikaci právní normy	163
7.2	Občanské soudní řízení	163
7.2.1	Prameny právní úpravy civilního procesu	163
7.2.2	Základní principy civilního procesu	167
7.2.3	Subjekty civilního procesu	172
7.2.4	Podmínky řízení	174
7.2.4.1	Pravomoc soudu	175
7.2.4.2	Příslušnost soudu	176
7.2.4.3	Způsobilost být účastníkem řízení	178
7.2.4.4	Procesní způsobilost	178
7.2.4.5	Zastoupení procesně nezpůsobilého účastníka řízení	178
7.2.4.6	Aktivní a pasivní věcná legitimace v občanském soudním řízení ...	179
7.2.4.7	Žaloba	179
7.2.5	Řízení v prvním stupni	182
7.2.5.1	Zahájení řízení	182
7.2.5.2	Průběh řízení	183
7.2.6	Rozhodnutí soudu	186
7.2.6.1	Rozsudek	187
7.2.6.2	Usnesení	191
7.2.6.3	Platební rozkaz	191
7.2.6.4	Elektronický platební rozkaz	192
7.2.6.5	Evropský platební rozkaz	192
7.2.6.6	Směnečný a šekový platební rozkaz	193
7.2.7	Opravné řízení	193
7.2.7.1	Řádné opravné prostředky – odvolání	194
7.2.7.2	Mimořádné opravné prostředky	196
7.2.8	Řízení exekuční (výkon rozhodnutí)	200
7.2.8.1	Exekuční titul	200
7.2.8.2	Způsoby provedení výkonu rozhodnutí	201
7.2.8.3	Ochrana třetích osob	202
7.3	Trestní právo procesní	203
7.4	Správní řízení	203
7.5	Výklad (interpretace) práva	203

7.5.1	Pojem	203
7.5.2	Výklad práva podle subjektu, který výklad provádí	204
7.5.3	Výklad práva podle metody a způsobu výkladu	205
7.5.4	Výklad práva podle poměru smyslu právní normy a jejího slovního vyjádření	209
7.6	Použití analogie v právu	210
8	Zákonnost	212
8.1	Pojem a záruky zákonnosti	212
8.2	Systém právních záruk zákonnosti v ČR	213
8.2.1	Náprava vadných právních aktů	213
8.2.2	Zdánlivost a neplatnost právních jednání	215
8.2.3	Dozor a kontrola	215
8.2.4	Rozhodování sporů	215
8.2.5	Donucení	216
8.2.6	Odpovědnost v právu (právní odpovědnost)	216
9	Právní odpovědnost	217
9.1	Pojem odpovědnosti jako sociálního jevu	217
9.2	Obecně o právní odpovědnosti	218
9.3	Funkce právní odpovědnosti	218
9.3.1	Preventivní funkce právní odpovědnosti	219
9.3.2	Reparační funkce právní odpovědnosti	219
9.3.3	Represivní funkce právní odpovědnosti	219
9.4	Předpoklady vzniku právní odpovědnosti	220
9.4.1	Protiprávní jednání a protiprávní stav v právní odpovědnosti	220
9.4.2	Protiprávní jednání a právní odpovědnost	220
9.4.2.1	Protiprávní stav a právní odpovědnost	223
9.4.3	Negativní důsledek protiprávního jednání (stavu)	224
9.4.4	Kauzální nexus	224
9.4.5	Zavinění v právní odpovědnosti	224
9.5	Druhy právní odpovědnosti	225
9.5.1	Odpovědnost podle charakteru společenských vztahů, k jejichž ochraně slouží	225
9.5.2	Odpovědnost podle předpokladů jejího vzniku	225
9.5.2.1	Subjektivní odpovědnost	225
9.5.2.2	Objektivní odpovědnost	226
9.5.3	Odpovědnost podle toho, kdo nese nepříznivé právní následky	226
9.5.4	Odpovědnost podle způsobu realizace	227
9.5.5	Závazková a mimozávazková odpovědnost	227
10	Trestní odpovědnost	228
10.1	Trestný čin a jeho znaky	228

10.1.1	Pojem trestného činu.....	228
10.1.2	Skutková podstata trestného činu.....	229
10.1.2.1	Objekt trestného činu.....	229
10.1.2.2	Objektivní stránka trestného činu.....	229
10.1.2.3	Subjekt trestného činu.....	230
10.1.2.4	Subjektivní stránka trestného činu.....	230
10.1.3	Vývojová stadia trestného činu.....	231
10.1.3.1	Obecný výklad.....	231
10.1.3.2	Příprava trestného činu.....	231
10.1.3.3	Pokus trestného činu.....	232
10.1.3.4	Zánik trestnosti přípravy a pokusu.....	232
10.1.4	Trestná součinnost.....	232
10.1.4.1	Pojem.....	232
10.1.4.2	Spolupachatelství.....	233
10.1.4.3	Účastenství.....	233
10.1.5	Okolnosti vylučující protiprávnost činu.....	234
10.1.5.1	Obecný výklad.....	234
10.1.5.2	Nutná obrana.....	234
10.1.5.3	Krajní nouze.....	234
10.1.5.4	Ostatní okolnosti vylučující protiprávnost činu.....	235
10.1.5.5	Zánik trestnosti.....	235
10.2	Tresty.....	236
10.2.1	Pojem trestu, účel a druhy trestů.....	236
10.2.2	Nepodmíněný trest odnětí svobody.....	237
10.2.3	Podmíněný trest odnětí svobody.....	237
10.2.4	Peněžitý trest.....	237
10.2.5	Výměra peněžitého trestu.....	237
10.2.6	Obecně prospěšné práce.....	237
10.2.7	Zákaz činnosti.....	238
10.2.8	Zákaz pobytu.....	238
10.2.9	Vyhoštění.....	238
10.2.10	Propadnutí věci.....	238
10.2.11	Propadnutí majetku.....	239
10.2.12	Ztráta čestných titulů a vyznamenání.....	239
10.2.13	Ztráta vojenské hodnosti.....	239
10.2.14	Domácí vězení.....	239
10.2.15	Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.....	240
10.3	Ochranná opatření.....	240
10.3.1	Pojem a význam ochranných opatření.....	240
10.3.2	Druhy ochranných opatření.....	240
11	Právní služby v České republice.....	242

11.1 Pojem právní služba	242
11.2 Advokáti	242
11.3 Notáři	244
12 Stát, jeho podstata, vývoj, znaky a funkce	246
12.1 Vznik státu	246
12.2 Znaky státu	249
12.2.1 Státní moc	249
12.2.2 Územní organizace obyvatelstva	251
12.2.3 Státní suverenita a výlučnost	252
12.2.4 Další znaky státu	252
12.3 Funkce státu	253
12.4 Formy státu	253
12.4.1 Formy vlády	253
12.4.1.1 Vztahy obyvatelstva ke státní moci	254
12.4.1.2 Povaha a složení nejvyšších státních orgánů	258
12.4.2 Učlenění státu	261
12.4.2.1 Unitární stát	261
12.4.2.2 Složené státy	261
12.4.2.3 Jiné typy států	261
12.4.3 Státní režim	262
12.4.3.1 Demokratický státní režim	262
12.4.3.2 Nedemokratický státní režim	262
13 Struktura státní moci v ČR	263
13.1 Prezident ČR	263
13.2 Parlament ČR	265
13.3 Vláda ČR	267
13.4 Soudnictví v ČR	268
13.4.1 Soudy v ČR	268
13.4.2 Soudci, přísedící a justiční čekatelé	270
13.4.2.1 Soudci	270
13.4.2.2 Přísedící	271
13.4.2.3 Justiční čekatelé	271
13.5 Státní zastupitelství	271
13.5.1 Obecně	271
13.5.2 Soustava státních zastupitelství	272
14 Základní práva a svobody	274
14.1 Základní lidská práva a svobody	274
14.1.1 Právo na život	274
14.1.2 Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí	275
14.2 Osobní svobody	275

14.2.1	Ochrana proti nuceným pracím a službám	275
14.2.2	Nedotknutelnost vlastnictví	276
14.2.3	Další práva osobního charakteru	276
14.3	Politická práva	276
14.3.1	Svoboda projevu	276
14.3.2	Svoboda sdružovací	277
14.3.3	Právo shromažďovací	277
14.3.4	Právo petiční	277
14.3.5	Právo volební	278
14.4	Hospodářská, sociální a kulturní práva občanů ČR	278
14.4.1	Právo na svobodnou volbu povolání, podnikání a další práva	278
14.4.2	Právo na zabezpečení	278
14.4.3	Ochrana zdraví	278
14.4.4	Ochrana rodiny	279
14.4.5	Právo na vzdělání	279
14.4.6	Další práva	279
14.5	Práva národnostních a etnických menšin	279
14.6	Nabývání a pozbývání státního občanství ČR	279
14.6.1	Nabývání státního občanství	280
14.6.2	Pozbývání státního občanství	282
15	Cizinci a uprchlíci	283
15.1	Cizinci	283
15.2	Uprchlíci	284
	Summary	285
	Literatura	286
	O autorech	288
	Věcný rejstřík	290